

5. Сизон В. Зарубіжний досвід управління освітою на місцевому рівні. Expert: Paradigm of Law and Public Administration. 2019. Т. 6, № 2019-4(6). С. 209–219. URL: [https://doi.org/10.32689/2617-9660-2019-4\(6\)-209-219](https://doi.org/10.32689/2617-9660-2019-4(6)-209-219) (дата звернення: 06.12.2023).

УДК 378.04.64

Світлана Романюк,

*завідувач відділу управління закладами освіти
Волинського ІППО*

**РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
КЕРІВНИХ КАДРІВ У КОНТЕКСТІ МОДЕРНІЗАЦІЇ ОСВІТИ
ВІДПОВІДНО ДО ВИМОГ КОНЦЕПЦІЇ
«НОВА УКРАЇНЬСЬКА ШКОЛА»**

Керівник школи – одна з ключових фігур, від якої залежить успішність реалізації змін, що відбуваються в освітній галузі.

Післядипломна освіта є необхідним і реально діючим складником процесу інтеграції педагогічної науки, освіти і практичної фахової діяльності, маючи можливості забезпечити зміст формальної, неформальної та інформальної освіти менеджерів закладів освіти

У структурі Волинського інституту післядипломної педагогічної освіти функціонує відділ управління закладами освіти, який працює над реалізацією науково-методичної проблеми «Розвиток професійної компетентності керівних кадрів у контексті модернізації освіти відповідно до вимог Концепції «Нова українська школа».

Мета роботи працівників відділу полягає в тому, щоб модернізувати управлінські компетентності керівних кадрів закладів загальної середньої освіти для ефективного управління відповідно до вимог Концепції «Нова українська школа» з урахуванням основних напрямів державної політики у галузі освіти, її європейського вектору розвитку, особливостей соціально-економічного розвитку територій в процесі децентралізації влади в Україні.

Досягнення поставленої мети передбачає виконання

таких завдань:

- ❖ ознайомити слухачів із концептуальними засадами реформування загальної середньої освіти на засадах побудови НУШ; формувати готовність ефективного застосування в практичній діяльності директора ЗЗСО Професійного стандарту керівника;
- ❖ навчити самостійно проектувати стратегію розвитку сучасного ЗЗСО, здійснювати її покрокову реалізацію, забезпечувати ефективне планування роботи ЗЗСО;
- ❖ розвивати інформаційно-цифрову компетентність керівника ЗЗСО в управлінській та освітній діяльності;
- ❖ розвивати організаційну, управлінську культуру директора ЗЗСО в умовах автономії та кризових суспільних змін;
- ❖ розвивати готовність до формування і плекання цінностей, забезпечення добробуту учасників освітнього процесу ЗЗСО;
- ❖ розвивати здатність застосовувати на практиці ефективні стратегії формування команди, відповідального та ефективного лідерства, наставництва, супервізії;
- ❖ навчати проектувати персональний план розвитку шкільного лідера;
- ❖ формувати компетентності ефективного планування і розбудови внутрішньої системи забезпечення якості в ЗЗСО;
- ❖ мотивувати до безперервного професійного розвитку керівника ЗЗСО;
- ❖ формувати компетентності створення і розвитку лідерської професійної спільноти;
- ❖ формувати і розвивати навички дистрибутивного лідерства;
- ❖ ознайомити із методами і шляхами ефективної партнерської взаємодії із засновниками, учасниками освітнього процесу; формувати готовність до створення моделі школи підприємництва – моделі навчання на основі проєктів.

Сучасний керівник закладу загальної середньої освіти має бути готовим до управління колективом закладу в сучасних умовах з позицій менеджменту, як інтеграції науки та мистецтва

управління людьми та соціальними процесами.

Робота з підготовки керівників ЗЗСО у період планового підвищення кваліфікації здійснюється відповідно до вимог Концепції «Нова українська школа».

Забезпечуємо виконання статті 38 п. 4 Закону України „Про повну загальну середню освіту” стосовно **підвищення кваліфікації новопризначених директорів ЗЗСО** відповідно до Типової освітньої програми новопризначених директорів закладів загальної середньої освіти, затвердженої наказом МОН України від 16.09.2022 року № 817. Використовуємо різні форми роботи: курси (90 год.), методичний хаб «Практика управління закладом освіти», семінари-практикуми: «Розбудова внутрішньої системи забезпечення якості освіти ЗЗСО», «Інклюзивна освіта в умовах реформування галузі освіти в Україні. Управлінський аспект», «Автономія закладу освіти», «Стратегія розвитку закладу освіти. Стратегічне планування», «Моделі самооцінювання внутрішньої системи забезпечення якості освіти», «Документообіг у закладі освіти. Створення нормативних документів як інструмент реалізації організаційної автономії освітнього закладу».

Працівниками відділу розроблені нові освітні програми підвищення кваліфікації керівних кадрів на основі типових програм підвищення кваліфікації новопризначених директорів та підвищення кваліфікації керівників закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти, затвердженої наказом МОН України від 18.10.2022 року № 905 (30 год). Освітні програми тематичних курсів: «Автономія закладу освіти» (30 год.), «Кадрова автономія. Управління кадровою роботою закладу загальної середньої освіти» (16 год.), «Інклюзивна освіта в умовах реформування галузі освіти в Україні. Управлінський аспект» (30 год.), «Нові ролі керівника ЗЗСО в контексті впровадження НУШ» (16 год.), «Розбудова внутрішньої системи забезпечення якості освіти в ЗЗСО» (30 год.).

Освітні програми семінарів-практикумів: «Стратегія розвитку закладу освіти, стратегічне планування», «Автономія закладу освіти», «Школа – простір безпеки», «Моделі самооцінювання внутрішньої системи забезпечення якості

освіти», «Документообіг у закладі освіти. Створення нормативних документів як інструмент реалізації організаційної автономії освітнього закладу», «Нові ролі керівника ЗЗСО в контексті впровадження НУШ», «Компетентність стратегічного управління закладом освіти»; семінару-тренінгу «Інклюзивна освіта в умовах реформування галузі освіти в Україні. Управлінський аспект»; методичного хабу для новопризначених керівників ЗЗСО «Практика управління закладом освіти»; спецкурсів: «Автономія закладу освіти», «Створення інклюзивного середовища в ЗЗСО», «Нові ролі керівника ЗЗСО в контексті впровадження НУШ», «Документообіг ЗЗСО», «Створення якісної управлінської та освітньої системи ЗЗСО».

Ефективно працює організаційно-змістова модель щодо розвитку професійних компетентностей керівників в міжатаестаційний період, у рамках реалізації якої проводяться постійно діючі, проблемні семінари-практикуми, тренінги, круглі столи, зокрема: «Інструменти, процедури та заходи забезпечення і підвищення якості освіти», «Партнерство учасників освітнього процесу – гарантія успіху Нової української школи», «Організація та функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти», «Самоменеджмент інновацій як передумова ефективності інноваційного розвитку закладів загальної середньої освіти в умовах НУШ», «Законодавство України про моніторинг якості освітньої діяльності та якості освіти», «Стратегічні тенденції розвитку українського суспільства через призму освіти», «Управління закладом освіти в умовах реалізації Концепції «Нова українська школа».

З метою надання методичної допомоги за ініціативою відділу у травні і вересні цього року в режимі онлайн для керівників ЗЗСО, консультантів ЦПР ПП, спеціалістів органів управління освітою проведено інструктивно-методичні наради з питань застосування норм нового Положення про атестацію педагогічних працівників, в якій взяло участь 553 представники з усіх територіальних громад.

Проводяться практичні заняття з удосконалення, розвитку професійних компетентностей керівників ЗЗСО відповідно до Професійного стандарту «Керівник (директор) закладу загальної

середньої освіти», затвердженого наказом Міністерства економіки України від 17.09.2021 № 568-21.

Важливим аспектом у підвищенні кваліфікації є обмін досвідом роботи керівників, тому одним із напрямків роботи відділу є вивчення, узагальнення і поширення досвіду роботи кращих керівників ЗЗСО області. У 2023 році завершено вивчення і узагальнено досвід директора ліцею № 9 Дубини О.Д. і директора Луцького НРЦ Волинець Лесі Іванівни.

Формами надання методичної допомоги керівникам ЗЗСО є: публікації статей у науково-методичному віснику «Педагогічний пошук». На виставку «Творчі сходинок педагогів Волині» в 2023 році представлена робота: «Розвиток професійної компетентності керівних кадрів у контексті модернізації освіти відповідно до вимог Концепції «Нова українська школа».

У період з 09.11-24.12.2023. року було організовано навчання для 934 керівників ЗЗСО, які забезпечують реалізацію Державного стандарту базової середньої освіти на першому (адаптаційному) циклі базової середньої освіти. Навчання проводилося тренерами і викладачами ВППО шляхом тренінгових занять, інтерактивних лекцій. Керівників було зорієнтовано на реалізацію світоглядних засад Нової української школи: дитиноцентризм, компетентнісний підхід, автономія та свобода школи і вчителя, педагогіка партнерства, подолання освітніх втрат, робота закладу у воєнний час, психологічна підтримка учасників освітнього процесу. Підвищення кваліфікації проведено на базі ВППО. За результатами навчання учасники тренінгів отримали сертифікати

Ставимо перед собою завдання при організації і проведенні заходів формальної і неформальної освіти формувати у директорів установку, що впровадження професійного стандарту не несе загрози для їхньої професійної діяльності, та вміння використовувати професійний стандарт як самодіагностичний інструмент, за допомогою якого вони, самокритично оцінюючи себе і свою професійну діяльність, можуть чітко визначати свої сильні сторони і зони розвитку.

Працівники відділу виконують функції: методиста, викладача, консультанта, супервізора, експерта, тренера. Власний

професійний рівень удосконалюємо шляхом підвищення кваліфікації та участі в програмах, семінарах, тренінгах.

Відділом ЗНО та моніторингових досліджень інституту проведено соціологічне опитування за окремою формою анкети для керівників закладів загальної середньої освіти області на засадах анонімності. Зокрема, респонденти дали комплексну оцінку того, наскільки освітні послуги ВППО сприяють системному розвитку загальних і професійних компетентностей керівників ЗЗСО.

За результатами анкетування, дані 19 базових показників професійних компетентностей керівників згруповано у 5 видових категорій (згідно з Професійним стандартом «Керівник (директор) закладу загальної середньої освіти», затвердженим Наказом Мінекономіки України від 17.09.2021 №568-21).

Інтерпретація отриманих результатів щодо відсоткової сформованості показника в розрізі груп управлінських компетентностей та компетентностей за трудовими функціями наступна:

Отже, перед нами стоїть стратегічно важливе завдання: не допустити, щоб мета професійного стандарту – оптимізація ефективності управління закладами загальної середньої освіти і підвищення професіоналізму їх керівників, стала формальністю, а сам професійний стандарт – тривіальною номенклатурною одиницею.